

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/77/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0823106125
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0823106125.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD., LL.M. a členov senátu JUDr. Martina Tisa a JUDr. Michala Matulníka, PhD., v právnej veci žalobkyne: K. S., narodená XX. O. XXXX, bytom v D. č. XXX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 20. júna 2023, Číslo: UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2023/7430, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici z 22. januára 2025, č. k. 22Sas/5/2023-96, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

I.

1. Správny súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) napadnutým rozsudkom z 22. januára 2025, č. k. 22Sas/5/2023-96, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného z 20. júna 2023, Číslo: UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2023/7430 v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Náместovo z 21. marca 2023, Číslo: NO1/OPPNKaPČ/SOC/2023/31731-10 a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný predmetným napadnutým rozhodnutím z 20. júna 2023 postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) odvolanie žalobkyne zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 21. marca 2023, ktorým tento podľa § 40 ods. 1 a § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) s účinnosťou od 01. apríla 2023 odňal peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby - K.. J. S., narodeného XX. I. XXXX (syn žalobkyne, ďalej len „maloletý“; pozn. súdu) a jeho výplatu od 01. apríla 2023 zastavil.

2. Správny súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 2 ods. 1-4, § 11 ods. 1,2, 7 písm. b/, ods. 11, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1,2,4,11, § 15 ods. 1, § 39 ods. 1,2, § 40 ods. 1, 2 písm. b/ bod druhý, § 45 ods. 3, § 53 ods. 2, § 55 ods. 6 a 10 zákona č. 447/2008 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Správny súd po preskúmaní veci dospel k záveru o nepreskúmateľnosti oboch správnych rozhodnutí pre nedostatok dôvodov a tiež identifikoval podstatné porušenie ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej. Konkrétne žalovanému (a tiež prvostupňovému správne orgánu) vytkol, že posudkoví lekári zmenili pôvodne stanovený stupeň odkázanosti maloletého zo stupňa V. na stupeň I., s celkovým zvýšením počtu bodov za úkony sebaobsluhy o 65 bodov, výlučne z dôvodu, že v roku 2022, kedy bola maloletému novozistená cukrovka, sa tento potreboval naučiť na diétny a liečebný režim a v roku 2023 pri opätovnom posúdení maloletý na tento režim už nastavený a zaučený bol. Takéto závery však nekorešpondovali ani s obsahom spisového materiálu a lekáorskými správami maloletého, ani s ďalším obsahom samotných lekáorských posudkov. V lekáorskom posudku z 02. marca 2023 sa síce v texte uvádzalo, že je „dieťa zaučené k aplikácii inzulínu a diétnemu režimu“, avšak súčasťou tohto posudku bola aj príloha č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z.z.“; pozn. súdu) obsahujúca jednotlivé činnosti posudzované na účely určenia stupňa odkázanosti, v ktorej v kategórii úkonov Stravovanie a pitný režim maloletý dosiahol 5 bodov a v kategórii Dodržiavanie liečebného režimu 0 bodov. Pri pôvodnom posudzovaní zdravotného stavu maloletého v roku 2022 dieťa dosahovalo v oboch uvedených kategóriách činností nula bodov. Pokiaľ teda išlo o úkony sebaobsluhy v oblasti stravovania, dieťa nebolo samostatné a polepšilo si len čiastočne a v oblasti dodržiavania liečebného režimu bol maloletý naďalej celkom nesamostatný a pri úkonoch dodržiavania liečebného režimu odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby v plnom rozsahu. Poukázal tiež na záznam z výkonu sociálnej práce v rodinnom prostredí z 02. decembra 2022, číslo 2022/336523, z ktorého vyplývalo, že zdravotný stav maloletého sa nezmenil, aj to, že matka musí chodiť za dieťaťom do školy pichať mu inzulín a podávať jedlo. Záver posudkového lekára o tom, že dieťa bolo zaučené k aplikácii inzulínu vyhodnotil ako nelogický a nekorešpondujúci ani so skutočným stavom veci ani vnútorne s ostatným textom lekáorskeho posudku. Obdobne nekorešpondoval ani s lekáorskými správami, ktoré boli podkladom pre vyhotovenie tohto posudku, najmä lekáorských správ z endokrinologických vyšetrení maloletého u K.. C. z 23. septembra 2022, zo 16. decembra 2022 a z 02. januára 2023, z ktorých nevyplývalo, že by maloletý bol zaučený k aplikácii inzulínu či dodržiavaniu stravovacieho a liečebného režimu. Rovnako vytkol, že v prílohe lekáorskeho posudku z 02. marca 2023 bol pri úkonoch sebaobsluhy vo vzťahu k pohybu a orientácii v prostredí u maloletého vyznačený v každom jednotlivom prípade počet bodov 10 s tým, že dieťa je schopné vykonávať všetky tieto úkony, pritom v samotnom texte tohto lekáorskeho posudku sa uvádzalo, že maloletý spĺňal kritériá odkázanosti na sprievodcu pri zabezpečovaní orientácie. Správny súd ďalej poukázal na to, že v roku 2022, kedy mal maloletý lekáorským posudkom určený stupeň odkázanosti V. s počtom bodov 40, podľa hodnotenia posudkového lekára maloletý vyžadoval pomoc aj pri iných činnostiach, než len pri dodržiavaní liečebného režimu a stravovaní. K tejto (výraznej) zmene bodového ohodnotenia odkázanosti maloletého v ostatných oblastiach, v ktorých bol maloletý podľa posudku z roku 2022 odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby, posudkový lekár v posudku z 02. marca 2023 nič bližšie neuviedol. Nebolo nijak špecifikované, v čom spočívalo zlepšenie zdravotného stavu maloletého na takú úroveň, aby jeho stupeň odkázanosti bol z pôvodných 40 bodov zvýšený na 105 bodov. Jediný dôvod, ktorý mal indikovať zlepšenie zdravotného stavu maloletého (naučenie na aplikáciu inzulínu a diétny režim) nemalo oporu ani v podkladoch lekáorskeho posudku, ani v posudku samotnom. Ďalej správny súd uviedol, že sociálna posudková činnosť sa uskutočnila dňa 03. marca 2023, t.j. až po tom, ako bol vydaný prvostupňový lekáorský posudok a úrad pri jej vykonaní prihliadol na záver tohto lekáorskeho posudku o I. stupni odkázanosti a počte bodov 105, tieto výslovne uvádzal v zázname č. NO/OPPnKaPČ/PČ/SOC/2023/30688, č. z. 2023/79066. Posudkový lekár úradu tak svoje závery formuloval skôr, ako sa sociálna posudková činnosť uskutočnila a v nadväznosti na jeho záver sa posudková činnosť v oblasti sebaobsluhy už realizovala len formálne. Tieto zásadné nedostatky neboli odstránené ani v konaní pred žalovaným. Z aktuálnych lekáorských správ, z ktorých vychádzal lekáorský posudok z 09. mája 2023 (vyhotovený v odvolacom konaní), ani zo samotného lekáorskeho posudku posudkového lekára nevyplývalo zlepšenie či stabilizovanie zdravotného stavu maloletého, dokonca došlo k zvýšeniu miery jeho funkčnej poruchy. V posudku sa tiež uvádzalo, že podľa aktuálnych lekáorských vyšetrení mal maloletý glykémie stále kolísavé, čo korešpondovalo so stavom v minulosti. Napriek nulovému bodovému hodnoteniu v oblasti dodržiavania liečebného režimu, potrebe pomoci pri stravovaní, odkázanosti na sprievodcu, v bode 12 Potreba dohľadu posudkový lekár označil, že maloletý nie je odkázaný na dohľad pri žiadnej z činností uvádzaných v bodoch 1 až 11. Pokiaľ z odborných lekáorských nálezov a vyšetrení nevyplývalo zlepšenie či stabilizovanie zdravotného stavu maloletého, dokonca za situácie, kedy došlo k zvýšeniu miery funkčnej poruchy maloletého, vzhľadom na to, že vo veci bolo rozhodované o odňatí predtým priznaného peňažného príspevku, bolo podľa názoru správneho súdu potrebné náležite sa vysporiadať

v napadnutom rozhodnutí s tým, na akom základe došlo k zmene stupňa odkázanosti maloletého zo stupňa V. na stupeň I. (z počtu bodov 40 na 105). Nakoniec žalovanému vytkol, že posudkový lekár ústredia realizoval posudkovú činnosť bez prítomnosti posudzovanej osoby, hoci o osobnú účasť žalobkyňa v odvolaní výslovne písomne požiadala. V napadnutom rozhodnutí sa k tomuto konštatovalo len toľko, že žalobkyňa počas telefonického rozhovoru v rámci odvolacieho konania údajne už na osobnom posúdení netrvala, čo správny súd vyhodnotil ako nepreukázané tvrdenie žalovaného.

4. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu dôvodne vynaložených trov konania v úplnom rozsahu.

II.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

6. Namietal, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

7. Konkrétne uvádzal, že v období (prvého) posudzovania v roku 2022 išlo u maloletého prakticky o akútny stav, nakoľko bol u menovaného, vtedy 10-ročného dieťaťa, novo-diagnostikovaný diabetes mellitus I. typu na liečbe inzulínom (v mesiaci 02/2022), v danom období s potrebou zaučenia k dodržiavaniu diétnych opatrení a aplikácii inzulínu, posudkovou lekárkou prvostupňového správneho orgánu, bol stanovený termín opätovného posúdenia zdravotného stavu na mesiac marec 2023, a to s nevyhnutnosťou predloženia aktuálnych odborných lekárskeho nálezov (vyšetrení) a následne zistenia aktuálnych sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Keďže bol maloletý v danom čase v období rekonvalescencie (išlo o stav prechodného charakteru), kedy je zdravotný stav ovplyvňovaný prebiehajúcou medikamentóznou liečbou, popríklad kúpeľnou liečbou, sa do budúcnosti predpokladala zmena zdravotného stavu, v zmysle jeho stabilizácie, a to obvyčajne zlepšenia. Na základe opätovného posúdenia zdravotného stavu maloletého v marci 2023 peňažný príspevok na opatrovanie nebol naďalej v komplexnom posudku navrhnutý, nakoľko maloletý už nespĺňal legislatívne kritériá pre indikáciu predmetného peňažného príspevku, keď stupeň odkázanosti maloletého na pomoc inej fyzickej osoby bol určený v I. stupni (105 bodov). V lekárskej správe sa uvádzalo, že u maloletého ide o 11-ročné dieťa s diagnózou DM I. typu (diabetes mellitus), dg. od 02/2022, na liečbe inzulínom a ktoré je zaučené k aplikácii inzulínu a diétnemu režimu. Po ubehnutí jedného roka od diagnostikovania cukrovky I. typu došlo u dieťaťa k určitej stabilizácii jeho zdravotného stavu. Po podaní odvolania žalovaný komplexne preskúmal spisovú dokumentáciu, posudková lekárka žalovaného komplexne preskúmala zdravotnú dokumentáciu, žalobkyňa počas telefonického rozhovoru netrvala na osobnej účasti maloletého na posúdení, z ktorého dôvodu bolo posúdenie vykonané bez jeho prítomnosti, posudková lekárka sa vysporiadala so všetkými predloženými listinnými dôkazmi medicínskeho charakteru, ktoré boli predložené a žalovaný vykonal ich hodnotenie v súlade s platnými právnymi predpismi. Zdôraznil, že určovanie miery funkčnej poruchy, posudzovanie zdravotného stavu na účely kompenzácií a stanovenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu na účely zákona č. 447/2008 Z.z. je vo výlučnej kompetencii posudkových lekárov správnych orgánov, ktorí pri posudzovaní zdravotného stavu a jednotlivých odkázaností vychádzajú z predložených lekárskeho nálezov, riadia sa platnou legislatívou k danej problematike a nie sú viazaní návrhmi a odporúčaniami obvodných lekárov, odborných lekárov, psychiatrov a psychológov.

8. Ďalej uvádzal, že pôvodne bol pri posudzovaní odkázanosti na opatrovanie zohľadnený aj vek maloletého s potrebou jeho zaučenia k dodržiavaniu diétnych opatrení a aplikácii inzulínu. V súčasnosti je maloletý v porovnaní s deťmi rovnakého veku sebestačný v bežných denných činnostiach, pomoc inej fyzickej osoby vyžaduje pri dodržiavaní liečebného a stravovacieho režimu. V oblasti komunikácie a orientácie je bez porúch. Chôdza je samostatná, bez dokladovaných oporných ortopedických pomôcok. Je bez porúch kontinencie. V porovnaní s minulosťou (rokom 2022) došlo u maloletého k určitej stabilizácii zdravotného stavu. Podľa vyššie citovaného druhostupňového lekárskeho posudku (žalovaného) mobilita maloletého je zachovaná, chôdza je samostatná, je bez porúch v oblasti orientácie a komunikácie. Je odkázaný na sprievod inej fyzickej osoby v kontakte so spoločenským prostredím, čo je kompenzované vyhotovením preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom. Pri posudzovaní odkázanosti neplnoletej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím

na pomoci inej fyzickej osoby sa neprihliada na potrebu pomoci pri zabezpečovaní starostlivosti o seba, starostlivosti o domácnosť alebo pri realizovaní základných sociálnych aktivít, ktoré vyplývajú z rodičovskej starostlivosti poskytovanej nepľnoletej fyzickej osobe rovnakého veku. Rodič zabezpečujúci starostlivosť je povinný poskytovať maloletému dieťaťu komplexnú starostlivosť, vrátane pomoci - dohľadu pri cestovaní prostriedkami verejnej hromadnej dopravy, sprevádzanie do školy, na rôzne aktivity a podobne. Tiež zdôraznil, že peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia patria medzi fakultatívne príspevky, čo znamená, že ich možno poskytnúť po splnení všetkých zákonných podmienok. Na peňažné príspevky na kompenzáciu nevzniká právny nárok.

9. Žalovaný ďalej uvádzal, že príslušné lekárske posudky, výsledky sociálnej posudkovej činnosti a komplexné posudky boli vydané na základe opätovného posúdenia zdravotného stavu maloletého s tým, že konanie o priznaní peňažného príspevku na opatrovanie a konanie o odňatí peňažného príspevku na opatrovanie sú samostatnými konaniami, v rámci ktorých sa komplexne posudzuje konkrétna osoba. Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie iba rozhodnutia o odňatí peňažného príspevku na opatrovanie. V prípade lekárskeho posudku žalovaného, komplexného posudku žalovaného a ani v napadnutom rozhodnutí sa žalovaný nezaoberal odkázanosťou na sprievodcu, nakoľko uvedená skutočnosť nebola predmetom odvolacieho konania. Odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na sprievodcu automaticky nezakladá nárok na odkázanosť na opatrovanie. Je však významné, a odvolacím správnym orgánom napádaný rozsudok to len potvrdzuje, že v prípade maloletého, je držiteľstvo preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom neopodstatnené, preto bol z uvedeného dôvodu prvostupňovému správneho orgánu zaslaný pokyn na začatie konania vo veci odňatia preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom. Bolo totiž nepochybné, že menovaný nie je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby alebo psa so špeciálnym výcvikom pri zabezpečovaní mobility, orientácie alebo komunikácie so spoločenským prostredím. Peňažný príspevok na opatrovanie v minulosti bol navrhnutý z dôvodu nastavenia na liečbu a naučenia maloletého na diétny a stravovací režim, a teda, že prostredníctvom uvedeného príspevku bol matke maloletého zo strany prvostupňového správneho orgánu vytvorený časový priestor (cca 1 rok) k tomu, aby maloletého naučila, ako postupovať pri aplikácii inzulínu mimo domova a naučila ho primeraným stravovacím návykom mimo domova a nie, aby tieto činnosti vykonávala namiesto neho. Pritom posudková lekárka ponechala z hľadiska istoty odkázanosť maloletého na pomoc inej osoby pri dodržiavaní liečebného poriadku. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že bodové ohodnotenie 0 je definované ako pomoc pri väčšine úkonov dodržiavania liečebného poriadku, nie pri všetkých. Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu. Účelom peňažných príspevkov nie je zabezpečovať základné životné potreby, napríklad riešiť hmotnú núdzu. Vo vzťahu k veku maloletého (v čase posudzovania 11,5 roka) žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2022, sp. zn. 7Ssk/82/2021, v zmysle ktorého nebol priznaný maloletému dieťaťu (len 6 ročnému) peňažný príspevok na opatrovanie, ktorému bolo taktiež zistené ochorenie diabetes mellitus I. typu. Ďalej uviedol, že väčšina posudkových lekárov úradov a ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny pristupuje k posudzovaniu detí s cukrovkou I. typu tým spôsobom, že striktnie postupuje pri určovaní stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z.z. Keďže aplikácia inzulínu a pravidelné meranie glykémie je zdravotníckym úkonom a súčasne moderné prístupy v liečbe cukrovky už umožňujú upravovanie dávky inzulínu, respektíve kontrolu glykemického profilu aj na diaľku prostredníctvom mobilných aplikácií, posudzované deti s cukrovkou I. typu dosahujú v absolútnej väčšine stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby I., a teda nie sú odkázané na opatrovanie. Sú však posudkoví lekári, ktorí, najmä pri posudzovaní detí s novo-diagnostikovaným diabetom mladších ako 10 rokov, zohľadňujú špecifikum tohto ochorenia v tom, že určenie diagnózy spôsobuje tak u maloletého dieťaťa, ako aj u rodinných príslušníkov v prvotných fázach šok, ktorý vyžaduje určité časové obdobie na jeho spracovanie, ako aj určité časové obdobie potrebné na naučenie sa dodržiavania liečebného i špecifického diétného režimu. Z uvedeného dôvodu potom títo posudkoví lekári určujú stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby VI. s využitím § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z. a skonštatujú odkázanosť maloletého dieťaťa na opatrovanie z dôvodu potreby dohľadu. V týchto prípadoch sú vždy rodičia poučení, že ide len o dočasné krátkodobé hodnotenie odkázanosti, ktoré bude po potrebnom osvojení si liečebného a diétného režimu prehodnotené. Preto je pravidlom stanovenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu. Uvedený spôsob posúdenia vychádza skôr z altruistického prístupu a je umožnený nejednoznačnosťou legislatívnej úpravy posudzovania odkázanosti na opatrovanie.

10. Pri posudzovaní odkázanosti maloletého dieťaťa na pomoci inej fyzickej osoby sa neprihliada na tie, úkony a činnosti, ktoré musí rodič zabezpečovať maloletému bez ohľadu na to, či je alebo nie je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Maloleté dieťa, ktoré je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím výlučne z dôvodu ochorenia na cukrovku, nemá postihnutie v oblasti mobility, orientácie ani komunikácie a v zabezpečovaní nevyhnutných úkonov sebaobsluhy sa nijakým spôsobom (až na drobné výnimky v niektorých úkonoch stravovania a dodržiavania liečebného režimu) neodlišuje od zdravého dieťaťa. Skutočnosť, že prvostupňovým správnym orgánom došlo v minulosti k nesprávnemu určeniu stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, nemôže mať za následok to, že príspevok bude vyplácaný neobmedzené časové obdobie. K námietke ohľadom zvýšenia percentuálnej sadzby miery funkčnej poruchy z 50 % na 60 % žalovaný uviedol, že zmena (zvýšenie) miery funkčnej poruchy nebola z titulu zhoršenia zdravotného stavu maloletého, ale z dôvodu iného zatriedenia zdravotného postihnutia. Zatiaľ čo posudkový lekár prvostupňového orgánu zatriedil ochorenie maloletého pod III.8.b. prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. (cukrovka I. a II. typu kompenzovateľná inzulinom a diétou - miera funkčnej poruchy 50 %), posudkový lekár žalovaného zatriedil ochorenie maloletého pod III.8.c. prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. (cukrovka detského veku - miera funkčnej poruchy od 60 % do 80 %). Ďalej poukázal na to, že posudková lekárka žalovaného vykonala posúdenie zdravotného stavu bez prítomnosti maloletého vzhľadom k tomu, že jednak žalobkyňa ako zákonná zástupkyňa maloletého, v telefonickom rozhovore v rámci odvolacieho konania už na osobnom posúdení syna netrvala a jednak, že posudková lekárka nemala pochybnosti o správnosti diagnostického záveru v predložených odborných lekárskych nálezoch, vyšetrení, správ a nebolo potrebné overiť ich objektívnosť alebo úplnosť. Navyše to, že žalobkyňa v telefonickom rozhovore uviedla, že netrvá na osobnom posúdení zdravotného stavu je riadne zaznamenané v odôvodnení komplexného posudku i v odôvodnení rozhodnutia o odvolaní a túto skutočnosť žalobkyňa žiadnym spôsobom nerozporovala ani v správnej žalobe.

11. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

12. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadrila podaním z 09. apríla 2025 nestotožniac sa dôvodmi v nej uvedenými. Rozsudok správneho súdu považovala za správny. Žalovaný konkrétne neuviedol, od akej konkrétnej ustálenej rozhodovacej praxe sa mal správny súd odchyliť, ako nesprávny považovala výklad, že priznanie peňažného príspevku na opatrovanie bolo pôvodne založené na akútnom zdravotnom stave maloletého a z toho vyplývajúcich sociálnych dôsledkov s tým, že do roka bol predpoklad, že tieto dôsledky odznejú a maloletý už na opatrovanie odkázaný nebude. Žalovaný týmto pripustil, že sa zo strany úradov zjavne v praxi vykladá v rozpore s jeho účelom, to je kompenzovať sociálne dôsledky akútneho zdravotného stavu, nie ťažkého zdravotného postihnutia, ktorý sa v zmysle platnej právnej úprave oproti dočasným ochoreniam odlišuje tým, že ide o funkčnú poruchu organizmu, u ktorej sa predpokladá pretrvávajúce závažných nedostatkov telesných, zmyslových alebo duševných schopností viac ako rok. K argumentácii žalovaného vo vzťahu k rodičovskej starostlivosti uviedla, že v takom prípade by išlo o automatickú diskrimináciu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na základe veku, a to z dôvodu, že maloletá osoba by automaticky nikdy nemohla dosiahnuť maximálny stupeň odkázanosti, lebo na konkrétny druh starostlivosti by sa nikdy, respektíve by sa na ňu prihliadalo spôsobom, že maloletá osoba si danú starostlivosť vie zabezpečiť sama, t.j. má v tejto súvislosti plný počet bodov. Rodičovská starostlivosť u detí odkázaných na pomoc inej osoby je náročnejšia v porovnaní so starostlivosťou o deti bez postihnutia a nemožno ju považovať za bežnú rodičovskú starostlivosť.

IV.

13. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

14. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

15. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

16. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

17. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

18. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

19. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok správneho súdu, ktorým súd zrušil rozhodnutie žalovaného z 20. júna 2023 v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím z 21. marca 2023 a vec vrátil prvostupňovému správnu orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný predmetným napadnutým rozhodnutím z 20. júna 2023 postupom podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku odvolanie žalobkyne zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 21. marca 2023 o odňatí peňažného príspevku na opatrovanie maloletého s účinnosťou od 01. apríla 2023 a zastavení jeho výplaty k tomu istému dňu.

20. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1) (odkaz na § 23 ods. 2 písm. e) druhý bod, § 53 ods. 2 a § 54 ods. 7 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; pozn. súdu). Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. (§ 1 ods. 1,2 zákona).

21. Podľa § 39 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., opatrovanie na účely tohto zákona je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na opatrovanie podľa § 14 ods. 4, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 39 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., účelom opatrovania je zabezpečiť pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri úkonoch sebaobsluhy, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych a vzdelávacích aktivít.

23. Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa osobitného predpisu. 10) [odkaz na § 49 ods. 10 a 12 a príloha č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z.; pozn. súdu].

24. Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu sa odníme, jeho výplata sa zastaví alebo jeho výška sa zvýši alebo zníži, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na trvanie nároku na opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu alebo na jeho výplatu. Ak sa zmenia rozhodujúce skutočnosti v priebehu kalendárneho mesiaca a za časť mesiaca patrí opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu vo vyššej výške, vypláť sa opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu vo vyššej výške za celý kalendárny mesiac.

25. Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní

50) (odkaz na Správny poriadok; pozn. súdu) s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

26. Podľa § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní 50) (odkaz na Správny poriadok; pozn. súdu) sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

27. Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

28. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

29. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného mal preukázať, že

- žalobkyňa žiadosťou z 02. júna 2022 na predpísanom tlačive požiadala o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie maloletého Kristiána Janíka,

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 08. júna 2022, Číslo: NO1/OPPNKaPČ/SOC/2022/39434-4 žiadosti žalobkyne vyhovel a priznal od 01. júna 2022 peňažný príspevok na opatrovanie vo výške 608,44 eur mesačne,

[podklad pre vydanie predmetného rozhodnutia predstavoval Komplexný posudok z 25. apríla 2022, podľa ktorého bol maloletý odkázaný na pomoc pri niektorých úkonoch sebaobsluhy (stupeň odkázanosti V s počtom bodov 40); vo veci bol tiež vypracovaný 1/ Lekársky posudok z 24. marca 2022, v ktorom príslušný posudkový lekár vyjadril potrebu zaučenia maloletého k dodržiavaniu diétnych opatrení a aplikácie inzulínu a 2/ Posudkový záver z 08. apríla 2022; termín opätovného posúdenia zdravotného stavu bol stanovený na mesiac marec 2023]

- následne prvostupňový správny orgán listom z 20. decembra 2022 žalobkyňu vyzval, aby v stanovenej lehote odborné lekárske nálezy, ktoré žalobkyňa doložila,

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 21. marca 2023, Číslo: NO1/OPPNKaPČ/SOC/2023/31731-10 odňal peňažný príspevok na opatrovanie s účinnosťou od 01. apríla 2023 a jeho výplatu k tomu istému dňu zastavil,

[podklad pre vydanie predmetného rozhodnutia predstavoval Komplexný posudok zo 16. marca 2023, podľa ktorého maloletý nebol odkázaný na pomoc pri niektorých úkonoch sebaobsluhy (stupeň odkázanosti I s počtom bodov 105); vo veci bol tiež vypracovaný 1/ Lekársky posudok z 02. marca 2023, v ktorom príslušný posudkový lekár uviedol, že maloletý je zaučený k aplikácii inzulínu a diétnemu režimu a 2/ Posudkový záver z 03. marca 2023; termín opätovného posúdenia zdravotného stavu bol stanovený na mesiac január 2027]

- na odvolanie žalobkyne žalovaný ako odvolací správny orgán rozhodnutím z 20. júna 2023, Číslo: UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2023/7430 odvolanie žalobkyne zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 21. marca 2023,

[podklad pre vydanie predmetného rozhodnutia predstavoval Komplexný posudok z 12. júna 2023, podľa ktorého maloletý nebol odkázaný na pomoc pri niektorých úkonoch sebaobsluhy (stupeň odkázanosti I s počtom bodov 105); vo veci bol tiež vypracovaný Lekársky posudok z 09. mája 2023, v ktorom príslušný posudkový lekár uviedol, že maloletý je samostatne mobilný, bez bariér v oblasti komunikácie, schopné samoobsluhy bez pomoci s výnimkou dodržiavania liečebného režimu a podávania liekov].

30. Najvyšší správny súd po vyhodnotení námietok uvedených v kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku správneho súdu a tiež vo vzťahu ku skutočnostiam zisteným z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu dospel k záveru o nedôvodnosti kasačnej sťažnosti podanej žalovaným.

31. V prejednáwanej veci nebolo sporné, že maloletý syn žalobkyne je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím; v lekárskejších posudkoch z 24. marca 2022 a z 02. marca 2023 vyhotovených pred prvostupňovým správnym orgánom posudkový lekár ako druh zdravotného postihnutia určil cukrovku (diabetes mellitus 1. typu) podľa Kapitoly III, položka č. 8 písm. b/ prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z.z.

s mierou funkčnej poruchy 50 %. Na úrovni odvolacej, príslušný posudkový lekár v lekárskom posudku z 09. mája 2023 ako druh zdravotného postihnutia určil cukrovku detského veku (diabetes mellitus 1. typu) podľa Kapitoly III, položka č. 8 písm. c/ prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z.z. s mierou funkčnej poruchy 60 %. Zásadným však bolo, či zdravotný stav syna žalobkyne čo do ustálenia stupňa odkázanosti podľa § 49 ods. 10 a 12 zákona č. 448/2008 Z.z. vrátane jeho prílohy č. 3 v spojení s § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. odôvodňuje odkázanosť v takom stupni, ktorý by zakladal splnenie podmienok nevyhnutných pre priznanie peňažného príspevku na opatrovanie, prípadne splnenie podmienok pre ďalšie trvanie poberania tohto peňažného príspevku.

32. Najvyšší správny súd v prvom rade uvádza, že v zmysle § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. podklad na rozhodnutie o peňažnom príspevku na opatrovanie predstavuje komplexný posudok, ktorý v zmysle § 15 ods. 1 menovaného zákona obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, návrh druhu peňažného príspevku na kompenzáciu, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak ho určí posudkový lekár, odôvodnenie komplexného posudku. Zároveň na účely konania a rozhodovania o tomto type peňažného príspevku na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, podklad pre vydanie komplexného posudku predstavuje lekársky posudok vypracovaný príslušným posudkovým lekárom (§ 11 zákona č. 447/2008 Z.z.) a posudkový záver ako výsledok sociálnej posudkovej činnosti vykonanej sociálnym pracovníkom príslušného orgánu (§ 13 zákona č. 447/2008 Z.z.).

33. Najvyšší správny súd ďalej uvádza, že príslušným orgánom na hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu, jeho zmien a porúch, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie fyzickej osoby, je úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa trvalého pobytu alebo prechodného pobytu oprávnenej osoby s tým, že konkrétne je toto posudzovanie zverené posudkovým lekárom (§ 10 zákona č. 447/2008 Z.z.). Najvyšší správny súd ďalej zdôrazňuje, že nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre ustálenie záveru o miere funkčnej poruchy a jej rozsahu, musí rovnako ako správne orgány vychádzať z lekárskeho posudku, vo vzťahu ku ktorým posudzuje relevantnosť ich záverov s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä aj s prihliadnutím na námietky žiadateľa o konkrétny peňažný príspevok na kompenzáciu - tu peňažný príspevok na opatrovanie. V tomto smere ďalej uvádza, že lekársky posudok je jedným z dôkazov v správnom konaní, ktorý hodnotí orgán verejnej správy ako ktorýkoľvek iný dôkaz, pričom však nie je oprávnený posudzovať správnosť v ňom uvedených záverov, ale hodnotí iba to, či úvahy posudkového lekára zodpovedajú zásadám logiky a skutkovým záverom vyplývajúcim z dôkazov vykonaných orgánom verejnej správy. Konajúci orgán ho nemôže označiť ako nesprávny a nahradiť ho vlastným posúdením skutočnosti z odbornej stránky. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiada so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia.

34. Keďže lekársky posudok, sociálny posudkový záver, komplexný posudok a rozhodnutie príslušného správneho orgánu na seba nadväzujú, správne orgány môžu v odôvodnení svojho rozhodnutia preberať ich závery. Pokiaľ však správne orgány v rozhodnutiach len odcitujú príslušné ustanovenia zákona a odkážu na závery komplexného posudku, respektíve lekárskeho posudku, ktorý bez odôvodnenia len konštatuje (ne)priznanie toho ktorého druhu odkázanosti, respektíve len odcituje znenie zákona, takéto závery sú ťažko preskúmateľné (porovnaj rozsudok najvyššieho správneho súdu z 27. novembra 2024, sp. zn. 7Ssk/130/2023).

35. Najvyšší správny súd ďalej uvádza, že Správny poriadok v § 47, na ktorý zákon č. 447/2008 Z.z. explicitne odkazuje v § 53 ods. 1,2 vymedzuje obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia. Dôležitou súčasťou rozhodnutia je odôvodnenie, ktoré nadväzuje na výrokovú časť rozhodnutia. Menovaný zákon zakotvuje povinnosť uviesť v odôvodnení rozhodnutia všetky skutočnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia. Správny orgán musí v odôvodnení opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, uviesť dôkazy, z ktorých vychádzal a ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami

k vykonaným dôkazom. Na základe vyhodnotenia dôkazov správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti považuje za nepochybne zistené a aký je právny význam týchto skutočností. V odôvodnení rozhodnutia uvedie aj záver o tom, z akého dôvodu aplikoval na predmet konania predpisy citované vo výroku. V kontexte na tu prejednávanú vec možno tiež zdôrazniť, že požiadavky kladené predovšetkým na obsahovú stránku rozhodnutia je nevyhnutné dodržať zvlášť v prípade, ak správny orgán rozhoduje o odňatí peňažného príspevku, keď takéto rozhodnutie predstavuje citeľný zásah nielen do majetkovej sféry účastníka konania, ale aj do jeho osobnej oblasti. Rozhodnutie o odňatí peňažného príspevku takýto závažný zásah predstavuje. V tu prejednávanej veci bolo nesporne preukázané, že žalobkyni bol pôvodne rozhodnutím z 08. júna 2022 priznaný peňažný príspevok na opatrovanie maloletého s tým, že u maloletého bol určený V. stupeň odkázanosti (40 bodov). Konkrétne, u maloletého boli pri jednotlivých činnostiach uvedených v prílohe č. 3, bod A. zákona č. 448/2008 Z.z. určené nasledujúce body: 1. Stravovanie a pitný režim - 0 bodov, 2. Vyprázdňovanie močového mechúra - 5 bodov, 3. Vyprázdňovanie hrubého čreva - 5 bodov, 4. Osobná hygiena - 5 bodov, 5. Celkový kúpeľ - 0 bodov, 6. Obliekanie, vyzliekanie - 0 bodov, 7. Zmena polohy, sedenie a státie - 5 bodov, 8. Pohyb po schodoch - 5 bodov, 9. Pohyb po rovine - 5 bodov, 10. Orientácia v prostredí - 5 bodov, 11. Dodržiavanie liečebného režimu - 0 bodov, 12. Potreba dohľadu - 5 bodov. V lekárskom posudku z 24. marca 2022 príslušný posudkový lekár uviedol, že u maloletého ide o 10-ročné dieťa s novodiagnostikovaným diabetes mellitus 1. typu na liečbe inzulínom, t.č. potreba zaučenia k dodržiavaniu diétnych opatrení a aplikácie inzulínu. Zároveň stanovil termín opätovného posúdenia zdravotného stavu na mesiac marec 2023. Tento lekársky posudok bol následne prevzatý do komplexného posudku z 25. apríla 2022 tvoriaceho podklad pre vydanie rozhodnutia z 08. júna 2022 o priznaní peňažného príspevku na opatrovanie.

36. Posudkový lekár (v rámci opätovného posúdenia zdravotného stavu) v lekárskom posudku z 02. marca 2023 nanovo určil stupeň odkázanosti maloletého s tým, že v porovnaní s predchádzajúcim lekárskeho posudkom z 24. marca 2022 dospel posudkový lekár k diametrálne odlišným záverom. U maloletého bol určený I. stupeň odkázanosti (105 bodov). Konkrétne, u maloletého boli pri jednotlivých činnostiach určené nasledujúce body: 1. Stravovanie a pitný režim - 5 bodov, 2. Vyprázdňovanie močového mechúra - 10 bodov, 3. Vyprázdňovanie hrubého čreva - 10 bodov, 4. Osobná hygiena - 10 bodov, 5. Celkový kúpeľ - 10 bodov, 6. Obliekanie, vyzliekanie - 10 bodov, 7. Zmena polohy, sedenie a státie - 10 bodov, 8. Pohyb po schodoch - 10 bodov, 9. Pohyb po rovine - 10 bodov, 10. Orientácia v prostredí - 10 bodov, 11. Dodržiavanie liečebného režimu - 0 bodov, 12. Potreba dohľadu - 10 bodov. V príslušnom lekárskom posudku zároveň príslušný posudkový lekár uviedol, že u maloletého ide o 11-ročné dieťa s diabetes mellitus 1. typu na liečbe inzulínom; zaučený k aplikácii inzulínu a diétnemu režimu. Tento lekársky posudok bol následne prevzatý do komplexného posudku zo 16. marca 2023 tvoriaceho podklad pre vydanie rozhodnutia z 21. marca 2023 o odňatí peňažného príspevku na opatrovanie. Tento záver (pri súčasnej pre-kvalifikácii zdravotného postihnutia; pozri bod 31 tohto rozsudku) potvrdil posudkový lekár žalovaného v lekárskom posudku z 09. mája 2023 dodajúc, že maloletý je nastavený na inzulín, vyžaduje veku primeraný dohľad zo strany matky, príspevok na opatrovanie bol v minulosti (priznaný) z dôvodu nastavenia na liečbu a naučenia dieťaťa na diétny a stravovací režim, je samostatne mobilný, bez bariér v oblasti komunikácie, schopný samoobsluhy bez pomoci s výnimkou dodržiavania liečebného režimu a podávania liekov. Tento lekársky posudok bol následne prevzatý do komplexného posudku z 12. júna 2023 tvoriaceho podklad pre vydanie tu preskúmaného rozhodnutia žalovaného z 20. júna 2023.

37. S ohľadom na takto zistené skutočnosti sa najvyšší správny súd stotožňuje so záverom, ku ktorému dospel správny súd, ktorý primárne vzhliadol vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného. V tomto smere najvyšší správny súd, bez toho, aby opätovne uvádzal závery vyriešené už správnym súdom, s ktorými sa v zásadnej rovine stotožňuje, uvádza, že maloletému bol v mesiaci február 2022 novoindikovaný diabetes mellitus 1. typ s tým, že primárny dôvod pre priznanie peňažného príspevku na opatrovanie spočíval v potrebe zaučiť maloletého k dodržiavaniu diétnych opatrení a aplikácii inzulínu. K tomu potom zodpovedalo zhodnotenie zo strany príslušného posudkového lekára, ktorý vychádzajúc z prílohy č. 3, bod A. zákona č. 448/2008 Z.z. v časti činnosti - 11. Dodržiavanie liečebného režimu - stanovil 0 bodov, keď maloletý bol pri väčšine úkonov dodržiavania liečebného režimu odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby [konkrétne: dodržiavanie pokynov ošetrojúceho lekára, rozpoznanie správneho lieku, správnej dávky a príprava lieku, aplikácia podkožných injekcií (napríklad inzulínu), dodržiavanie diéty]. Na druhej strane, v štádiu rozhodovania o odňatí peňažného príspevku na opatrovanie, posudkový lekár síce uviedol, že maloletý nie je odkázaný na opatrovanie s odôvodnením, že maloletý je (v podstate po roku už) zaučený k aplikácii inzulínu a diétnemu režimu, avšak i napriek

takémuto záveru, v časti činnosti - 11. Dodržiavanie liečebného režimu - rovnako stanovil 0 bodov, keďže maloletý bol pri všetkých úkonoch dodržiavania liečebného režimu odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby. Takýto záver je potom zmätočný, keďže na jednej strane je ako dôvod odňatia peňažného príspevku na opatrovanie uvádzané zaučenie maloletého k aplikácii inzulínu a diétnemu režimu, ale na druhej strane je konštatované, že maloletý je v časti Dodržiavania liečebného režimu v plnom rozsahu odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby. V tejto súvislosti v kontexte na záver posudkového lekára, že maloletý je zaučený a nastavený na liečbu a naučený na diétny a stravovací režim, najvyšší správny súd odkazuje na lekársku správu z endokrinologického vyšetrenia MUDr. C. z 02. januára 2023, podľa ktorej cit.: „ (...) Súčasťou liečby je pravidelné stravovanie, dodržiavanie sacharidových jednotiek a fyzická aktivita. Pre dosiahnutie čo najlepšej kompenzácie ochorenia je nutné pravidelné sledovanie glykémii buď glukometrom (vpichom do prsta vyšetrením kapilárnej krvi) alebo kontinuálnym glukózovým monitoringom (glukózový senzor zavedený v podkoží spojený s mobilnou aplikáciou, ktorá zobrazuje koncentráciu cukru v podkoží). Dávka inzulínu najmä v prvých rokoch ochorenia, v priebehu rastu dieťaťa a v období puberty nie je každý deň rovnaká, ale mení sa v súvislosti so zvyšovaním hmotnosti, s fyzickou aktivitou, so stresom, s akútnym ochorením alebo s mnohými inými vplyvmi. Podobne, množstvo sacharidových jednotiek v jednotlivých jedlách sa môže v konkrétny deň líšiť od všeobecných odporúčaní, najmä v prípade hypoglykémie, fyzickej aktivity alebo pri akútnom ochorení. Situáciu komplikuje aj fakt, že chlapec má kolísavé glykémie a syndróm nevedomenia si hypoglykémii. Hypoglykémia ako možná komplikácia diabetu, je život-ohrozujúcim stavom, pretože v prípade neliečenia vedie ku kŕčom, k poruchám vedomia až k bezvedomiu. V stave hypoglykémie dieťa potrebuje rýchlu pomoc druhej osoby a podanie adekvátneho množstva sacharidov. Vzhľadom na svoj vek (11 rokov), dieťa ešte nie je schopné samostatne vyhodnotiť aktuálnu potrebu inzulínu vzhľadom k sacharidovým jednotkám a vzhľadom k aktuálnej glykémii, potrebu množstva sacharidov v konkrétnom jedle a pre sy. nevedomia si hypoglykémii nevie vyhodnotiť možnú hypoglykémii. Z tohto dôvodu je nutný nepretržitý 24-hodinový dohľad rodiča, ktorý vyhodnocuje aktuálnu výšku glykémie, dohliada a zabezpečuje správnu aplikáciu inzulínu, správnu dávku sacharidov v konkrétnom jedle v súvislosti s aktuálnou glykémiou a tiež podanie sacharidov v prípade hypoglykémie. Rizikovým obdobím je noc, počas ktorej je nebezpečný najmä možný výskyt hypoglykémii a možné prehliadnutie bezvedomia. Vzhľadom na absenciu zdravotníckeho personálu v škole je rodič nútený opakovanie zasahovať aj počas školského vyučovania.“ S ohľadom na takýto záver potom nie je zrejmé, aké úvahy viedli posudkového lekára k záveru o tom, že maloletý je zaučený k aplikácii inzulínu a diétnemu režimu. V prípade takýchto rozdielností v záveroch lekárov je potrebné, aby posudkový lekár odôvodnil svoje závery. Ak posudkový lekár nevzal do úvahy odporúčanie či záver odborného lekára, mal dostatočným spôsobom ozrejmiť, prečo tieto nepovažoval za smerodajné. V opačnom prípade je jeho posudok nepreskúmateľný. Tento nepreskúmateľný záver o tom, že maloletý bol zaučený k podávaniu aplikácie inzulínu a diétnemu režimu bol následne prevzatý aj do komplexného posudku a následne do prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu. Žalovaný v odôvodnení rozhodnutia rovnako žiadnym spôsobom nereflektoval na závery plynúce z vyššie uvedenej lekárskej správy z 02. januára 2023, ktorá je založená v administratívnom spise. Rovnako žalobkyňa k odvolaniu podanému proti prvostupňovému správne rozhodnutiu z 21. marca 2023 doložila lekársku správu z endokrinologického vyšetrenia z 27. marca 2023, z ktorej vyplývali rovnaké závery, ako závery už uvedené v lekárskej správe z 02. januára 2023. Pokiaľ na tieto lekárske správy nebolo relevantným spôsobom reagované, potom rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné.

38. Ďalej z Komplexného posudku z 12. júna 2023 tvoriaceho podklad pre vydanie napadnutého rozhodnutia žalovaného z 20. júna 2023 vyplýva, že maloletý je odkázaný na sprievodcu. Na tomto mieste možno uviesť, že sprievodca nemá poskytovať opatrovanie, ale má fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytovať pomoc pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím. Za účelom posudzovania odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na sprievodcu sa v zmysle zákona č. 447/2008 Z.z. zisťuje, či takáto osoba má pohybové, zmyslové alebo psychické postihnutie, v dôsledku ktorého nie je schopná sa samostatne pohybovať, orientovať a komunikovať so spoločenským prostredím. Inak povedané, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je schopná sa samostatne pohybovať, orientovať a komunikovať so spoločenským prostredím, nie je odkázaná na sprievodcu (porovnaj rozsudok najvyššieho správneho súdu z 24. mája 2022, sp. zn. 6Ssk/28/2022). V tu prejednávanej veci vo vzťahu k maloletému bolo uvedené, že je odkázaný na sprievodcu (teda nie je schopný sa samostatne pohybovať, orientovať a komunikovať so spoločenským prostredím), avšak na druhej strane, čo do pohybu a orientácie v prostredí v zmysle Barthel indexu (posudzovanie stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej

fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 bod A. zákona č. 448/2008 Z.z.) bolo uvedené, že maloletý je schopný vykonávať všetky úkony samostatného pohybu po schodoch, po rovine a tiež všetky úkony orientácie v prirodzenom prostredí.

39. Rovnako možno žalovanému vytknúť, že v odôvodnení rozhodnutia sa nezaoberal ďalšími položkami uvedenými v prílohe č. 3, bod A. zákona č. 448/2008 Z.z., keďže je zrejmé, že posudkový lekár bez bližšieho odôvodnenia navýšil body (teda deklaroval nižší stupeň odkázanosti maloletého) vo vzťahu ku všetkým činnostiam, ktoré sú predmetom posudzovania na účely určenia stupňa odkázanosti.

40. Najvyšší správny súd sa stotožňuje so žalovaným, že príslušné lekárske posudky, výsledky sociálnej posudkovej činnosti a komplexné posudky boli vydané na základe opätovného posúdenia zdravotného stavu maloletého s tým, že konanie o priznaní peňažného príspevku na opatrovanie a konanie o odňatí peňažného príspevku na opatrovanie sú samostatnými konaniami, v rámci ktorých sa komplexne posudzuje konkrétna osoba a tiež, že predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie iba rozhodnutia o odňatí peňažného príspevku na opatrovanie. Rovnako sa stotožňuje s tým, že pokiaľ je priznaný peňažný príspevok, nie je vylúčené, že v budúcnosti, po opätovnom posúdení zdravotného stavu fyzickej osoby, môže byť odňatý. To napokon potvrdzuje aj samotný zákon č. 447/2008 Z.z. (§ 45). Je však nevyhnutné, aby závery, ktoré viedli správny orgán k odňatiu peňažného príspevku, boli riadne podložené a odôvodnené takým spôsobom, ktorý nevyvoláva žiadne odôvodnené pochybnosti o ich správnosti. Najvyšší správny súd opäť zdôrazňuje, že požiadavky kladené predovšetkým na obsahovú stránku rozhodnutia je nevyhnutné dodržať zvlášť v prípade, ak správny orgán rozhoduje o odňatí peňažného príspevku, keď takéto rozhodnutie predstavuje citeľný zásah nielen do majetkovej sféry účastníka konania, ale aj do jeho osobnej oblasti. Za takého stavu je potom nevyhnutné riadne identifikovať zmenu, ktorá nastala po priznaní peňažného príspevku a mala vplyv pre nasledujúce odňatie tohto peňažného príspevku. V tomto prípade tou zásadnou zmenou bol fakt, že maloletý sa po uplynutí jedného roka naučil aplikovať inzulín a tiež mal zvládať diétny a stravovací režim. Tento záver však nebol dostatočne ozrejmý a navyše odporoval samotnému postupu posudkového lekára, ktorý i napriek tomu v časti činnosti - 11. Dodržiavanie liečebného režimu - rovnako stanovil 0 bodov, čím v podstate povedal, že maloletý bol pri všetkých úkonoch dodržiavania liečebného režimu odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby. Rovnako žalovaný sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s lekáskymi správami MUDr. C. (bližšie pozri bod 37 tohto rozsudku). Možno tiež uviesť, že predmetom súdneho prieskumu je výlučne rozhodnutie správneho orgánu, pričom je vylúčené, aby správny orgán doodôvodňoval svoje rozhodnutie v ďalších štádiách konania, napríklad, aby formou vyjadrenia k správnej žalobe uvádzal ďalšie dôvody, na ktorých zakladá napadnuté rozhodnutie.

41. Správny súd v závere svojho rozsudku vzhliadol procesné pochybenie na úrovni odvolacej a spočívajúc v tom, že posudkový lekár ústredia realizoval posudkovú činnosť bez prítomnosti posudzovanej osoby, hoci o osobnú účasť žalobkyňa v odvolaní výslovne písomne požiadala. Dodal, že v napadnutom rozhodnutí sa k tomu konštatovalo len toľko, že žalobkyňa počas telefonického rozhovoru v rámci odvolacieho konania údajne už na osobnom posúdení netrvala, čo správny súd vyhodnotil ako nepreukázané tvrdenie žalovaného. V tomto smere najvyšší správny súd uvádza, že správny súd už bližšie neuviedol, akým spôsobom by mal žalovaný postupovať, aby relevantne ním tvrdenú skutočnosť preukázal. Do úvahy mohlo prichádzať napríklad spísanie úradného záznamu o tom, že sa uskutočnil telefonickým rozhovor so žalobkyňou s takýmto obsahom, avšak podľa názoru najvyššieho správneho súdu má väčšiu preukázanú hodnotu práve postup, ktorý zvolil žalovaný, teda, že túto skutočnosť (odvolanie osobnej prítomnosti) uviedol priamo v komplexnom posudku, ako aj následne v napadnutom rozhodnutí, keďže na rozdiel od úradného záznamu, tak rozhodnutie, ako aj komplexný posudok sa doručuje účastníkom konania, a teda žalobkyňa mala možnosť sa oboznámiť s obsahom komplexného posudku, ako aj s obsahom samotného rozhodnutia žalovaného, a teda aj s dôvodom, pre ktorý bola posudková činnosť zrealizovaná bez prítomnosti posudzovanej osoby (§ 55 ods. 13 zákona č. 447/2008 Z.z.). Žalobkyňa však túto skutočnosť žiadnym spôsobom nerozporela, napríklad v správnej žalobe, prípadne na túto skutočnosť nereagovala vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti.

42. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší správny súd námietky žalovaného uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keďže tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

43. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobkyňa bola v kasačnom konaní plne úspešná.

44. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.